

BRYNÄS SKOLLAG I FOTBOLL

ERÖVRAR FANAN FÖR ALLTID 1945.

BERNT SJÖLANDER, SVEN-ERIK WASSBERG, NILS DAHLGREN, K.G. MATTSSON, BENGT EKBERG, GÖTE ÖSTERGREN,
YNGVE FELTH, HANS ERIKSSON, BÖRJE BERGLUND, LARS SUNDELIN, ARNE BERGVALL.

Segrare i fanlagsserien 1907 -1945

Första fanan:

1907 Östra skolan
1908 Östra skolan
1909 Östra skolan
1910 Brynässkolan
1911 Östra skolan
1912 Östra skolan
1913 Östra skolan
1914 Brynässkolan
1915 Östra skolan
1916 Södra skolan
1917 Östra skolan
1918 Östra skolan
1919 Södra skolan
1920 Södra skolan
1921 Östra skolan

Östra skolan

vinner första fanan efter 10 inteckningar.

Andra fanan:

1922 Östra skolan
1923 Östra skolan
1924 Östra skolan
1925 Södra skolan
1926 Södra skolan
1927 Östra skolan
1928 Östra skolan
1929 Östra skolan
1930 Brynässkolan
1931 Södra skolan
1932 Brynässkolan
1933 Östra skolan
1934 Södra skolan
1935 Brynässkolan
1936 Södra skolan

1937 Östra skolan
1938 Brynässkolan
1939 Brynässkolan
1940 Brynässkolan
1941 Brynässkolan
1942 Brynässkolan
1943 Brynässkolan
1944 Brynässkolan
1945 Brynässkolan

Brynässkolan vinner andra fanan
efter elva inteckningar.

NILS FRÖLANDER

Klassiska idrottstävlingar dokumenterade

Många av de äldsta och mest populära tävlingarna har sedan slutet av 1800-talet arrangerats i Stockholmsområdet. Både vad det gäller elit och bredd. Kort men väsentlig historik har 44 av dessa tävlingar fått i den sjunde boken utgiven av Stockholms Idrottshistoriska Förening.

Några av de tidigare har förut presenterats i vårt medlemsblad. Till exempel den om populära idrottsstjärnor med anknytning till Stockholm.

Under titeln "Från Ahearne Cup till Älvsjö runt" inventeras de klassiska tävlingarna. Vi kan stanna till inför några av dem. En del med fina resultat av gästrikar. Dicksonpokalen över en engelsk mil tävlade man om redan 1871 i Göteborg. Sedan 1891 har tävlingen oavbrutet gått i Stockholm. Till en början i terräng men numera i DN-galan på Stadion. Gunder Hägg Gefle IF, segrade 1941, men då gällde pokalen 1 500 meter. Både 1949 och 1951 vann Olle Åberg det historiska loppet, som på senare år haft segrare som Mourceli och El Guerroui

Mälaren Runt på cykel har en strapatsrik och spännande historia. I det första loppet 1892 startade elva tävlande.

Gustav Fjaestad vann efter nästan 16 timmars cykling. I samtiden och för eftervärlden är han nog mer känd som stort namn i svensk målarkonst. Ett kuriöst men dåtida typiskt problem för arrangören var att få alla grindar efter vägen öppnade.

Året därefter, 1893, åkte Gävlebon Erik Wiklund i mål som sexa och hade klubbkamraten i Gefle Velocipedklubb, Robert Carrick, närmast efter sig på tiden 16 timmar och 17 minuter.

Även nya tävlingar som Midnattsloppet, Tjejtrampet och Tjejmilen får kort historik, liksom originella arrangemang som Nackas Minne. En förtjänst i boken är att så många olika grenar får sin grundläggande historia.

Det har påpekats förut men tål att upprepas; om varje idrottsdistrikt hade en liknande skriftserie skulle mycket svensk idrottshistoria vara dokumenterad och räddad till eftervärlden på ett kort och lättillgängligt sätt.

BO NORDLUND

Arkiv Gävleborg i nya lokaler

Arkiv Gävleborg har slagit upp portarna igen efter några månaders flytt till nya lokaler. Arkivet, som tidigare hette Folkkrörelsernas arkiv i Gävleborgs län, har flyttat in i samma byggnad som Brynäs postterminal på Södra Fältskärsgatan i Gävle. Största anledningen till flytten var det ökade arkivutrymmet. Tre hyllkilometer arkivhandlingar förvaras idag, inför framtiden kommer det dubbla att rymmas i den nya arkivlokalen.

Nära 5000 olika arkiv

Sammanlagt är det ca 4700 olika arkiv härrörande från föreningar, företag och privatpersoner i länet som har sin förvaring i arkivet. Idrottsrörelsen är representerad med omkring 300 arkiv från föreningar och distriktsförbund. Några exempel på idrottsorganisationer som deponerar sina arkiv är Gefle IF, Hofors AIF, Ockelbo IF, Gästriklands idrottsförbund och Gästriklands fotbollförbund. Att

intresset för idrottshistoria är stort och växande går inte att ta miste på. Idrottsmaterialet, t ex idrottsföreningarnas protokoll, årsberättelser och tävlingresultat, är bland det mest framtagna till forskarsalen. Grundförutsättningen för att vi ska kunna blicka tillbaka på idrottens historia är dock att föreningarna aktivt bevarar sina arkiv. Det är viktigt att tänka över hur man dokumenterar sin verksamhet och hur man förvarar sin historia. Brand, mögel och vattenskador är faror som snabbt kan utplåna en förenings historia

Flera medlemmar tas emot

Medlemskap i Arkiv Gävleborg står öppet för alla enskilda organisationer i länet. Det innebär förvaring i brandsäker och klimatstyrd miljö, att arkivhandlingarna ordnas och förtecknas samt att föreningens historia tillgängliggörs för en bredare publik.

Mästare med nytt lag

Gefle IF hade svårt att ställa upp lag i långa SM-stafetten 1955. De gamla och så framgångsrika hade lagt upp. Därför sprang debutanten Karl Ivar Hedberg startsträckan och växlade som fyra. Dan Waern var lätt benskadad men höll fjärde platsen på andra sträckan. Därefter gjorde rutine-

rade Olle Åberg ett starkt lopp, när han tog in försprånget och dessutom gav Sune "Hållsta" Karlsson fyra meters ledning. Den hade han inte svårt att försvara utan kunde ytterligare dryga ut till en ny säker SM-seger för Gefle IF på 4 x 1 500 meter.

När friidrotten var stor i Sandviken

Friidrotten i Sandviken var stor in på 1980-talet med många duktiga aktiva i två stora klubbar, Sandvikens GK och Högbo GIF. Norra idrottsplatsen fylldes med liv. Numera dominerar i år 70-årsjubilerande HGIF friidrotten i kommunen.

Walter Nyströms svenska rekord från 1951 och 1952 är ännu distriktsrekord.

Tio-bäсталistan i Sverige 1959–1988:

1960–1963:

Harald Palmqvist, SGK, diskus, 9–10–10–8

1960–1965:

Stig Hedström, SGK, tiokamp, 5–6–2–4–5

1964:

Curt Berthilsson, SGK, 5 000 meter,

7), 14.22,2, 10 000 meter 5), 30,10,6

1964–1967:

Eive Wedin, SGK, 10 000 meter, 8–6–7–3, 30.22,6

1966:

Wedin, 5 000 meter: 7–10

1967:

Anders Fahlén, 10 000 meter, 7), 30.37,2

1968–1972:

Lars Larsson, SGK –1970, tresteg, 8–9–7–8, 14.94

1973–1975:

Jörgen Wiklander, HGIF, 800 meter, 6–7–4, 1.49,86

1973–1974:

Gunnel Mörtberg, HGIF, 1 500 meter, 6–5, 4.27,4

1973:

Eva-Britt Fahlén, HGIF, 3 000 meter, 6), 10.02,2

1974:

Rolf Prim, HGIF, spjut, 7), 76.78

1977:

Lennart Johansson, HGIF, 800 meter, 7), 1.50,83

1980:

Per-Erik Höglom, HGIF, 400 meter häck, 8), 53,79

1981–1986:

Meeri Bodelid, HGIF, maraton, 5–4–5–3–7–6, 2.39,39

1988:

Pernilla Johansson, HGIF, 110 meter häck, 10), 14.33

Några äldre distriktsrekord 2004:

10 000 meter: Walter Nyström, 29.23,8 (1952)

Entimmeslöpning: Nyström, 18 810 meter (1951)

20 000 meter: Nyström, 1.03,57,4 (1951)

25 000 meter: Nyström, 1.21,41,4 (1951)

5-kamp: Rolf Prim, HGIF, 3 523 poäng (1972)

Damer:

En engelsk mil: Meeri Bodelid, HGIF, 5.24,21 (1982)

2 000 meter: Therese Hansson, HGIF, 6.44,78 (1997)

5 000 meter: Bodelid, 17.15,66 (1984)

2 000 meter hinder: Julie Leonard, HGIF, 7.16,90 (2004), veteranvärldsrekord

DM-medaljer och poäng, seniorer, Gästrikland 1907–2003:

1) Gefle IF (1882) guld-silver-bronsmedaljer	1 352	1 186	928
2) Sandvikens GK (1908) (1909–1987)	352	296	294
3) Gefle SGF (1899) (1907–1962)	286	340	293
4) IF Skade (1941) (1953–)	299	222	205
5) Högbo GIF (1935)	256	268	190
16) Högbo AIK (1922)	38	12	11
17) Österfärnebo IF (1932) (1943–)	20	23	34
19) Storviks IF (1901) (1912–)	22	23	26
21) Sandvikens IF (1918) (1907–1945)	15	24	36
22) Storviks SK (1946) (1949–)	12	22	31
24) Årsunda IF (1920) (1930–)	8	15	18

25) Åshammars IK (1922) (1925–1946)	10	11	10
26) Kvinnliga IK, Sandviken (1951) (1952–1956)	12	7	5
29) Gysinge GoIF (1922) (1929–1945)	9	6	4
30) Finn Ess/Ess LK (1987)	5	11	6
33) OK Hammaren (1967)	2	3	11
36) Gestrike-Hammarby IF (1920) (1928–1932)	2	3	1
37) Kungsgårdens SK (1923)	2	3	1
39) Jäderfors SK (1943)	2	3	
42) Sandvikens AIK (1901) (1923–1927)	1	0	4
50) Sandvikens LIK (1997) (2000)	1		

KAJ ANNEBRANT

Wikstrands, Ingelssons och Troengs

Tre brödrapar har dominerat orienteringen i Gästrikland sedan 1940-talet.

Årsundabröderna Viktor och Fredrik Wikstrand under 1940-talet. Joakim och Mikael Ingelsson från Ockelbo är pålitliga toppmän från mitten av 1980-talet. Sedan tar Storviksbröderna Troeng, Mats och Jan, över i Sverige-eliten.

Orienteringen i Sverige börjar 1901 som terränglöping med karta. De första reglerna är på pränt 1922 och Stockholm blir först med ett DM 1922. Året efter ordnas DM i elva distrikt.

Gästrikpremiären avgörs i Gävletrakten 1923 med Nils Björk, Gefle IF, som segrare. Den förste mästaren från Sandviken är Johan Eriksson från Högbö AIK.

Orienteringskommittén inom Gästriklands Idrottsförbund ansvarar i många år för DM. Den första med major O.P. Grundell i spetsen väljs redan 1918. GIF:s styrelse utser fram till 1950 ledamöterna till kommittén.

Stort ansvar för OI-kommittén

OI-kommitténs arbete vid DM var ganska betungande och det var ett hemlighetsmakeri in i det sista. Alla banor skulle kontrolleras, och tidiga morgnar måste kontrollanter ut i skogen.

Det dröjer till långt in på 1950-talet innan DM-arrangemangen tas över av klubbarna.

Helge Rask blir 1950 den förste "folkvalde" ordföranden. Gästriklands OF startas 1954

När Svenska Orienteringsförbundet bildas 1938 utses orienteringsombudsmän. Den förste i Gästrikland är Erik Tobé, Mackmyra. Han efterträds av John Martin Ekström, Valbo AIF.

Internationellt förarbete i Högbö Bruk

När Internationella Orienteringsförbundet ska bildas föregås det av en konferens i Högbö år. 1959. 44 delegater från 12 länder träffas för första gången för att diskutera en internationell anpassning av sporten. Veckan i Högbö fylls med praktiska och teoretiska arbetspass.

Internationella Orienteringsförbundet blir verklighet

1961 i Köpenhamn. Till IOF finns ett 50-tal länder anslutna.

Milstolpar:

1928: DM i budkavle

1936: Första nationella tävlingen i Gästrikland (Hofors AIF)

1942: Gästrikpremiär för Norrländska Mästerskapet

1943: DM i nattorientering

Tidiga framgångar i SM, RM (Riksmästerskap) och landskamper:

1939: Landskamp i Norge: Sverige-Norge-Finland, 4) Fredrik Wikstrand, Årsunda IF

1941: Budkavle-SM, 3) ÅIF (A. Ekström, Viktor och Fredrik Wikstrand)

1943: SM, 1) Fredrik Wikstrand

1946: SM, 3) Viktor Wikstrand

1946: RM långdistans 1946:

1) Fredrik Wikstrand, 2) Viktor Wikstrand

1995 Mats Troeng i juniorlandslaget i orientering och tvåa i dag-SM för H18

1996 Mats fortsätter i juniorlandslaget, tävlar i Belgien

1997 Mats Troeng fyra i junior-VM i Belgien och nordisk mästare i lag samt trea individuellt och tvåa i lång-SM för H20

1998 Mats Troeng juniorvärldsmästare i budkavle i Frankrike, femma individuellt och vinner tre SM-guld för H20 Jan Troeng trea i natt-SM för H18 i orientering Tvåa SM-budkavle juniorer: Jan och Mats Troeng samt Niklas Ingelsson

1999 Mats Troeng tvåa i H21E i 5-dagars i Borlänge, representerar Sverige i Finland Jan Troeng 1:a i 5-dagars H18 Elit, sjätte klassegern Jan Troeng deltar i JVM i Bulgarien och blir nordisk mästare i budkavle

2000 Mats Troeng i för-VM i Finland, Jan Troeng i JVM i Tjeckien

KAJ ANNEBRANT

Erik satte banrekord

PÅ JERNVALLENS MOTORSTADION

Erik Östblom, Hofors, motorstjärna från 1940-talets slut, avled den 12 februari. Han blev 80 år. Hans framgångar kom i speedway och isracing, men den första tävlingen åkte han redan som elvaåring på Lill-Göskens is i Hofors – och vann.

Han gjorde det på en lättviktare, 80 cc.

Erik rankades femma i Sverige 1947 i isracing. Men han ingick också i speedwaylandslaget. När Jernvallens motorstadion invigdes den 13 maj 1951 var Erik med. Han tävlade även för sitt klubbtag Getingarna mot Vargarna, Smederna, Indianerna och Vikingarna där och 1951 satte han det ännu gällande banrekordet på 76.3 sekunder runt fotbollsplanen.

En höjdpunkt för Jernvallens motorstadion var landskampen Sverige-Norge 1953 med Basse Hveem som norsk

stjärna inför 3 167 åskådare. I svenska laget åkte förutom Erik, Varg-Olle, Stig Pramberg, Göran Norlén med flera. Lagledare var Arne "Vargfar" Bergström.

Sverige segrade klart men Basse Hveem tog individuellt flest poäng men fick stryk av Erik i deras möte.

Erik Östblom blev svensk mästare i speedway 1952.

Hans intresse för motorsport varade livet ut. Han var också medlem i Speedwaysportens Förarörening och Motorcykelhistoriska klubben.

När Riksidrottsförbundets 100-årsjubileum firades med en utställning i Hofors 2003, då var Erik Östblom på plats och påminde om karriären som en av Nordens främsta i sina sporter.

KAJ ANNEBRANT

Specialklubb för skidsport i Högbo

HÖGBO GIF (1935)

Högbo Gymnastik- och Idrottsförening bildas den 17 mars 1935 och är från 5 november med i Riksidrottsförbundet. Föreningen tar upp orientering, skidor och gymnastik (motion). HGIF är tidigt stor på skidor med ett 30-tal aktiva efter tio år jämfört med hälften så många i den andra individuella sporten, orientering

Förste ordförande är Erik Berglund.

Stig Jansson är 1946 en av Gästriklands åtta bästa orienterare och kvalificerad till SM. Han är tillsammans med brodern Rune och Elon Hemlin några HGIF:are som lyckas bra i skidspår.

Den förhållandevis unga föreningen satsar tidigt på ungdomarna och hoppas på framgångar i andra grenar i framtiden, och de kommer i rikt mått på 1970-talet i friidrott (och på skidor).

Matti Kuosku vinner Vasaloppet 1974 och 1976, världscupen i långlopp 1979 och 1980. Han tar en individuell SM-bronsmedalj i terräng och har även del i ett SM-lagguld.

Meeri Bodelid kommer till klubben 1976 – som 33-åring, men har haft stora framgångar såväl vinter som sommar för HGIF som bästa dam i Vasaloppet, svensk mästarinna i maraton samt i nya sporterna duathlon och triathlon.

1979 blir Meeri, Gunnel Mörtberg och Eva Lindqvist svenska mästarinna i skidstafett. Eva är samma år delaktig i ett junior-VM-silver i skidstafett i Quebec, Kanada. Meeri tas ut till VM i Lahti.

Högbo GIF:s klubbstuga i Högbo Bruk betyder oerhört mycket för klubben fram till i slutet på 1960-talet, då HGIF tvingas sälja den. I många år hade stugan varit samlingsplats för träning i olika sporter och en plats för ungdomsaktiviteter av olika slag.

KAJ ANNEBRANT

Allvadersbanor ett måste

”Min förhoppning är att vi ska få ännu ett uppsving i HGIF med flera äldre ungdomar och få fram för allt löpare. Men med de förutsättningar vi har är vägen dit lång. Främst måste Norra IP få allvadersbanor.

Då skulle Norra åter bli en av Sveriges finaste idrottsplatser och flera ungdomar lockas dit.”

Det tror Nils-Göran Hasselkvist, ordförande i HGIF 2004.

SAIK:s SM-finaler och sju SM-guld

Sandvikens AIK börjar med bandy 1922 på Gamla idrottsplatsen, blir distriktsmästare 1926 men spelar i division 2, när allsvenska seriespelet inleds 1931. Första allsvenska matchen i Sandviken spelas den 14 januari 1940 på Norra IP mot Vesta från Uppsala.

SAIK vinner sin allsvenska grupp, en av fyra, och besegrar Västerås SK i semifinalen samt spelar SM-final på Stockholms Stadion mot IK Hugin från Gävle. Det blir förlust och först i tredje SM-finalen 1945 mot Slottsbron från Värmland bärgas SAIK:s första SM-guld.

Klubben tar 2003 sitt sjätte herr-SM-guld och har också ett dam-SM-guld från 1993.

SAIK tar med dambandy i sin verksamhet 1975.

SM-final inför 9 263 åskådare

”Den första rena norrlandsfinalen gick i idealväder med högt tempo och grant spel. SAIK kom bäst igång men Hugin gjorde 1-0 och efter kvittering kunde Åke Abrahamsson två minuter före full tid slå in segermålet ur minimal vinkel.”

(100 Bandyfinaler. Arne Argus)

Tredje SM-finalen 1945

Det blir tredje gången giltigt för SAIK 1945 efter två smärtsamma förluster. 18 969 åskådare är på plats på Stadion, varav minst 800 Sandvikenbor – 450 kommer i extratåg matchdagen. Det förutspås dem i revanschmötet för förlusten 1941 se sitt lag äntligen bli svenska mästare.

”Slottsbron ledde med 2-0 och såg länge ut att gå mot sin femte raka finalseger. Men på den tröga isen lyckades starka SAIK genom två Lysell-mål kvittera och så avgjorde Ask i förlängning – SAIK:s första SM-triumf.”

(100 Bandyfinaler. Arne Argus)

SAIK:s herr-SM-finaler:

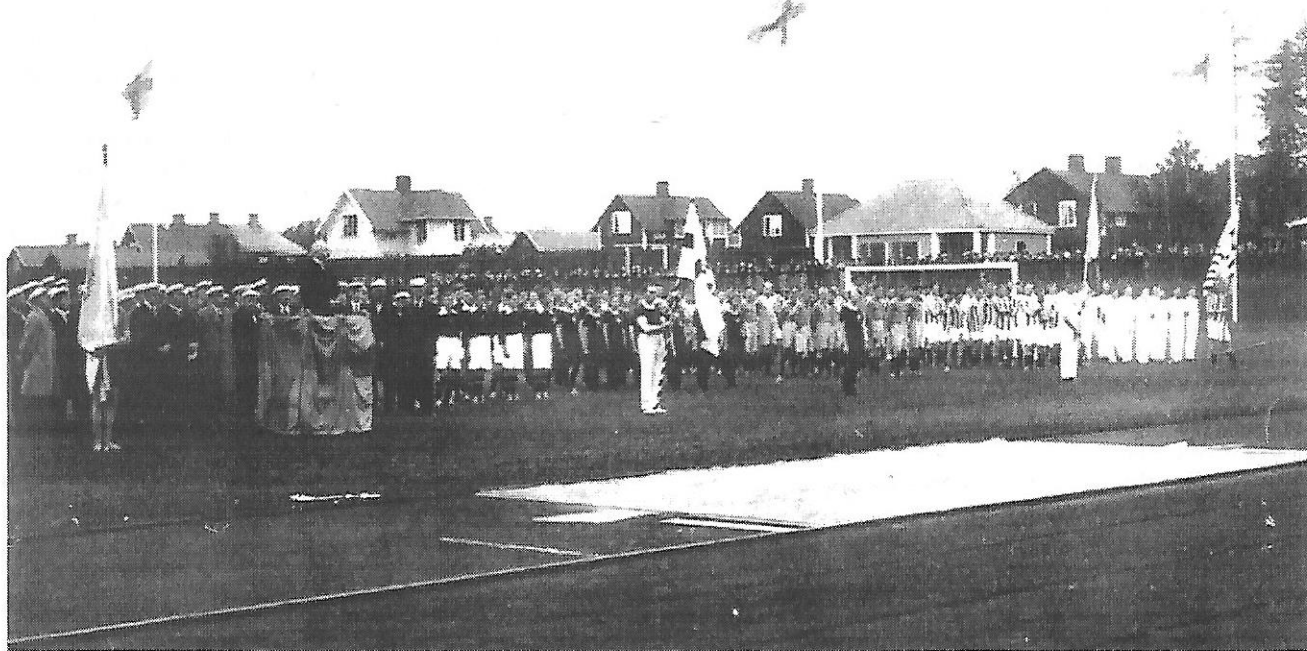
	Publik:
1940: SAIK-Hugin 1-2 (0-1) Stockholms Stadion.	9 263
1941: -Slottsbron 1-2 (1-1)	10 543
1945: -Slottsbron 3-2 (0-2) efter förlängning	18 969
1946: -Västerås 0-0	22 140
-Västerås 5-3 (4-2)	20 600
1950: -Västerås 1-2 (0-1)	25 996
1971: -Falu BS 0-2 (0-2) Söderstadion (oväder, tågstrejk)	6 241
1977: -Broberg 1-3 (1-1)	12 198
1980: -Boltic 3-5 (1-1)	12 758
1990: -Västerås 3-6 (1-4) Rocklunda, Västerås	14 608
1996: -Västerås 3-7 (1-3) Studenternas IP, Uppsala	17 211
1997: -Västerås 5-4 (4-3)	17 488
1998: -Västerås 4-6	18 027
2000: -Hammarby 8-5 (4-2)	21 503
2002: -Västerås 8-4 (2-2)	21 612
2003: -Hammarby 6-4 (2-2)	21 804
2005: -Edsbyns IF 6-4 (3-2)	Publikrekord 22 952

1993: Damer: SAIK-Västerstrand 6-5

775

Fotbollen

I SVERIGE, GÄSTRIKLAND OCH SANDVIKEN

Sandvikens GK:s, Sandvikens AIK:s och Sandvikens IF:s fanor är vända mot läktaren och bakom respektive klubbfasades de idrottsklädda medlemmar stå i väntan på landshövding Oscar Rydins, Gävle, invigningstal på Sandvikens Nya Idrottsplats 14 september 1924.

"Fotboll är dock inte en lek för de svaga och rädda, den passar endast för utvecklade ynglingar eller unga män och för dessa blir den snart en kär sysselsättning."
(Citat ur Viktor Balcks Illustrerad idrottsbok från 1886)

Göteborgs Bollklubb bildas 1874, Stockholms Bollklubb tar upp fotboll 1879. Men det dröjer tioåret år innan matcher spelas mellan svenska lag efter regler som liknar de moderna. Inslag av rugby hänger med länge.

I Gefle Gymnastikförening, bildad 1875, tas bollekar tidigt upp. En är "tre slag och rädda". I Gefle Idrottsförening, 1882, dröjer det till mitten av 1890-talet tills lek blir allvar med någon form av organiserad träning.

Robert Carrick, född i England 1873, står för fotbolls-träningen först på en obebyggd tomt och sedan på Vasa-skolans gård. Han har fått äran för att ha infört fotbollen till Norrland, spelar för GIF i nio år men är också en betydelsefull ledare.

Han väljs in i Riksidrottsförbundets första överstyrelse 1903 och i Svenska Fotbollförbundets första styrelse året därefter.

Premiärmatch i Sverige 1887

Första matchen spelas 1887 mellan två Göteborgslag. Halmstad Bollklubb (från 1889) möter året efter Akademisk Bollklubb från Köpenhamn. Svenska idrottsförbundet arrangerar SM i fotboll 1896 under SM i friidrott i Helsingborg. Två lag ställer upp, och Örgryte IS vinner.

Gefle Idrottsförening tar upp fotboll på sitt program samma år. GIF spelar sin första match i Skutskär den 5 augusti 1898. GIF vinner med 7-1 och utmanar Stockholmslag i annons i Ny Tidning för Idrott. Det blir en match mot AIK, som utklassas med 12-0. GIF deltar året efter som enda landsortslag i premiärspelen om greve Clarence von Rosens Pokal i Stockholm.

Sex Stockholmslag deltar, och GIF segrar efter 3-0 mot Djurgården och 4-0 mot AIK. Även i andra årgången 1900 är GIF bäst. Det imponerar i fotbolls-Sverige, och frågan utan svar är nu om Gefle IF eller Örgryte IS, som dominerat SM sedan 1896, har Sveriges bästa fotbollslag.

GIF och AIK delar segern 1901. Finalen slutar oavgjord. Men året därpå erövrar GIF pokalen för alltid

Carrick får med sig Stjärnans gossar

Carricks budskap slår omgående an på de tioåriga ungdomarna i 16-17-årsåldern, arbetskamrater vid "dragbänken" i Sandvikens Jernverk, som bildat Stjärnan. De beställer omgående en boll.

Stjärnans spelare går eller cyklar de två milerna till Gävle och lär sig grunderna, spelar även en match. Men det finns inget referat från den. Men det sägs att "gossarna" voro rätt bortkomna och inte ens visste vad en hörnsparck var.

Stjärnans Fredrik Wallner lyckas trots det göra ett mål på de övermodiga GIF:arna.

Deras för det mesta sysslösa målvakt överlistas, när han slagit läger för långt ute på planen.

Ett distriktsförbund 1905

Svenska Fotbollförbundet bildas 1904 av 77 föreningar.

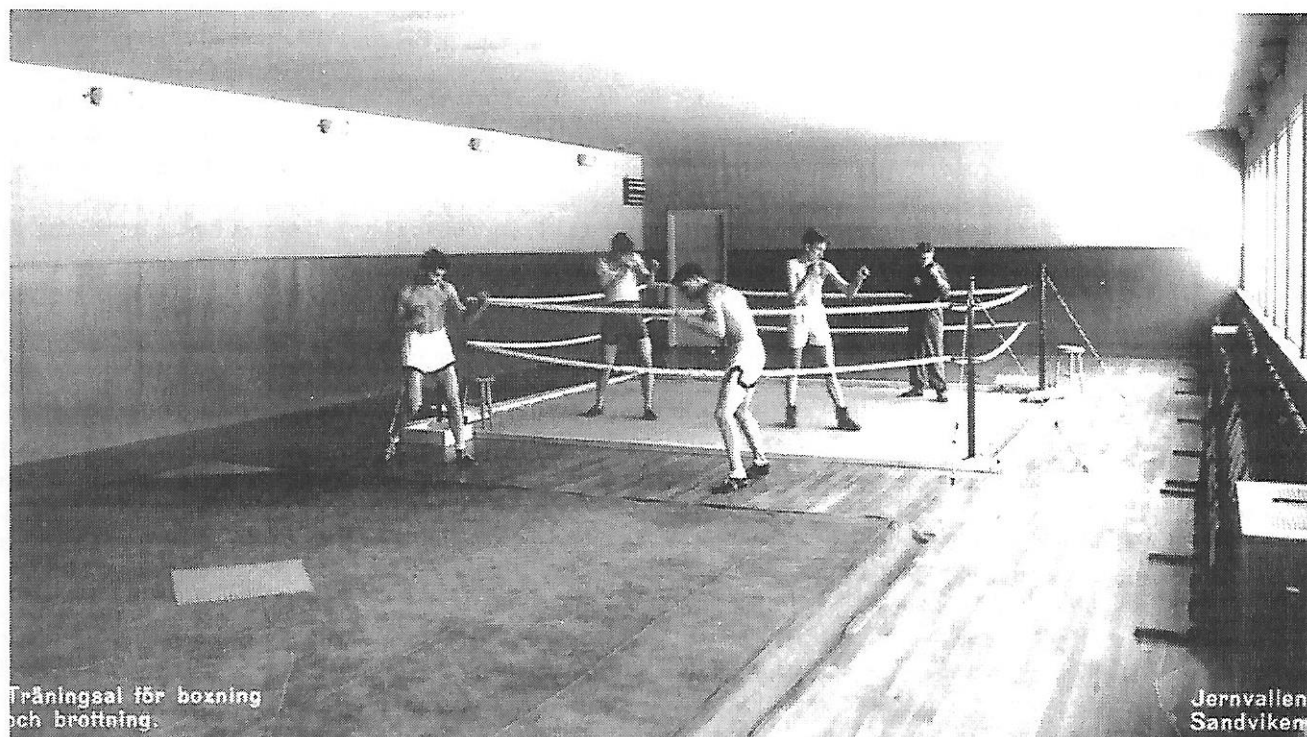
En föregångare till Gästriklands Fotbollförbund stiftas 1905. Pionjären Robert Carrick väljs till ordförande, och 1905 avgörs det första distriktsmästerskapet i fotboll. GIF möter då dels Sandvikens IF, men inte det SIF som är Gästriklands främsta fotbollsklubb genom alla tider, dels IK Stjärnan och vinner DM.

Stjärnan/SAIK besegrar 1907 Gefle IF i Gästriklands tredje distriktsmästerskapsfinal.

KAJ ANNEBRANT

Idrotten i Sandviken

– HUNDRA SPÄNNANDE ÅR

Den boken är en fortsättning på Sextio spännande år Boken om Jernvallen (1997).

I Hundra spännande år berättas i ord och bilder om hur idrotten kommit till Sandviken, Högbo, Storvik, Gästrik-Hammarby, Kungsgården, Järbo, Jäderfors, Kungsgården, Årsunda, Österfärnebo och Högbo. Kungsberget och Högbo Bruk får egna kapitel.

Kungsberget var 1929–1936 arena för mycket populära backtävlingar och i tre år avgjordes Nordiska mästerskapen för motorcyklar där. Den första alpina tävlingen hölls 1938. I ungdoms-SM på Kungsberget slog Pernilla Wiberg till 1984 med tre segrar.

Sandvikens Nya idrottsplats, dagens Norra IP, invigdes 1924 för fotboll och friidrott. Tidigare måste friidrottarna träna och tävla på vägar och stigar. Sandvikens IF matcher i Allsvenskan i mitten av 1930-talet drog. Publikrekord. SIF-AIK 9 600 åskådare.

När Sandvikens AIK blev allsvenskt i bandy kom den sporten in på Norra IP och var kvar där till 1973/1974, när

konstfryst blev ett måste. SM i friidrott 1938, 1950 och 1954 avgjordes på samma IP.

I Hundra spännande år får skidsport, längd och alpint, orientering, skidorientering, cykel och hastighetsåkning på skridsko, simning och golf egna kapitel. Moderna idrotter presenteras och författaren rangordnar Sandvikens bästa idrottare genom alla tider, damer och män. Klubbar ifrån Gysinge i söder till Högbo i norr synliggörs. Även ungdoms-, dam- och handikappidrott i olika grenar lyfts fram.

Hundra spännande år har blivit försenad, men den blir färdig i höst. Den blir på 400 sidor och omkring 300 bilder samt ett personregister. Idén var en bok på 300 sidor och 200–250 bilder. Upplagan väntas bli 1 350 till 1 400 böcker, försäljningspriset cirka 350 kronor. Men GHF-medlemmar och föreningar kommer att få specialpris vid samtidigt beställning på fem, tio eller flera böcker.

Tryckning, material, layout och bilder kostar drygt 350 000 kronor.

KAJ ANNEBRANT

Gästriklands Idrottsförbund

1907–2007

En redaktionskommitté från Gästriklandets Historiska Förening stod 1998 bakom boken Gästriklandets idrott 1950. Det gavs ut efter samarbete med Gästriklands Kulturhistoriska Förening.

Om två år fyller distriktsförbundet hundra år, och vi har erbjudits att skriva en fortsättning.

GHF:s nya bokkommitté träffades nyligen. Den omfattar nu Kaj Annebrant, redaktör, Bo Brügge, Anders Eriksson, Nils Frölander och Bo Nordlund.

Vi har haft kontakt med Gästriklands Kulturhistoriska Förening som är intresserade av att samarbeta med oss.

Inom kort lär vi få ett formellt svar. Vårt mål är att vi under hösten blir överens om hur jubileumsboken med text och bilder ska utformas.

Vi har tänkts oss att presentera Gästriklands olympier, världs- och europamästare. Men vi glömmer inte de ledare och klubbar som lagt grunden för en bra verksamhet. Vi hoppas få fram mera fakta om de platser där idrott först bedrevs och om dagens större idrottsplatser.

KAJ ANNEBRANT

Sandviksborna distriktsmästare

SLÅR G.I.F. MED 5-3

"Den förmodligen talrikaste publik som någonsin besökt idrottsplatsen vid Strömvallen, var i går tillstädes för att åse slutstriden om distriktsmästerskapet i fotboll, till vilken kvalificerat sig Sandvikens Allmänna Idrottsklubb och Gefle Idrottsförening.

Den som på förhand roade sig med att väga de bågge lagens chanser mot varandra, hade visserligen det faktum att G.I.F. med stor målövervikt slagit Kamraterna, som i sin tur spelat oavgjort mot sandvikarna å dessas egen plan, varav skulle följa, att G.I.F. voro det starkare laget, men man tippade oaktat bland publiken S.A.I.K.-arna som segrare, med kännedom om dessas stora energi vid träningen, vilket gjort dem bättre och bättre för varje match.

Geflelagen ha däremot alltid visat benägenhet att under högsommaren ej vilja hålla bra ihop: detta gällde dock måhända ej i år G.I.F., som onekligen på sista tiden ryckt upp sig avsevärt. Domaren, herr Gelbord från Stockholm, blåste till uppställning strax före kl. 8 e.m. Gefleborna, som valde sida och fingo fördelen att ha solen i ryggen, togo i början hand om bollen och lyckades också inom mindre än 5 minuter under stort jubel göra det första målet. Det var ett ej särdeles hårt skott och det såg ut, som om målvakten skulle klara det, men bollen gick ur hans händer i målet. Nu blev det mera fart i sandvikarna, och det dröjde inte många minuter innan de gingo anfallsvis till väga.

Efter några passningar framför G.I.F:s mål fick sandvikarnas lilla snabba center, Henry Johansson, tillfälle till ett skott, som lade bollen i mål. Ställningen var således utjämnad och det dröjde ej länge förrän S.A.I.K. hade övervikt. Efter ett skott, som klarades av målvakten, följde omedelbart ett nytt, som G.I.F:s vänsterback, Carrick, vid försök att hejda lade i eget mål. Innan en halv timme gått av första halvtiden hade S.A.I.K. gjort sitt försprång så stort att något tvivel om matchens utgång knappt kunde råda i det att tredje målet gjordes under en strid, som uppstod framför målet efter en hörnsparck, väl placerad av S.A.I.K:s högerytter (Ivar Dahlhjelm)samt strax därpå det fjärde målet, ett vackert skott av vänstertyttern, Harald Strömbom. Något mera mål gjordes ej under denna halvtid.

Andra halvlek spelade G.I.F säkrare och syntes ej ha mistat hoppet att taga in det stora försprånget. Efter tio minuters spel gjordes också av gefleborna ett vackert mål, som efter några minuter kvitterades av S.A.I.K. Längre dröjde det emellertid ej, förrän G.I.F. ånyo gjort ett mål, så att ställningen var 5-3. På denna punkt stod nu spelet under återstående delen av halvtiden.

G.I.F. låg delvis över och syntes flera gånger nära att göra mål, men dels försumrades tillfällena och dels klarades situationen av sandvikarna förträffliga backar, av vilka högerbacken, Eugen Forsberg, är en av distriktets populäraste spelare. Sandvikarnas forwards återigen, som under första halvtiden spelat med en överlägsen fart och säkerhet voro nu något schacka och kunde ej bryta igenom G.I.F:s försvar, av vilka den nye centerhalvbacken, Lindberg, allt mer spelat upp sig, och vänsterbacken, Carrick, trots en benskada var en svår nöt att knäcka. Matchen slutade alltså med en välförtjänt seger för det duktiga sandvikslaget med 5 mål mot 3 (4-1, 1-2).

Det torde vara ganska sällsynt att ett landsbygdslag såsom här vinner ett distriktsmästerskap. Men S.A.I.K. har gjort det med glans och kan enligt utsago av domaren vid gårdagens match, ställas helt i jämbredd med det bästa laget i Stockholm." (Ur Sandvikens A.I.K. 25 år)

Lär ut fotboll i Storvik

"Det var under festliga former som dessa fotbollshjältar (Stjärnans gossar) kommo till Storvik. Vid järnvägsstationen mötte förutom fotbollsspelarna, en skara intresserade och under musik av en mässingssextett avtågade såväl fotbollsspelare som intresserade i procession till järnvägs-parken i Övre Storvik, där fotbollsplanen var belägen".

Den är mycket liten och ganska ojämn. Målen utgörs av några störar nedsatta i marken, och sidolinjerna begränsas av några äldre granar. Någon match spelar inte utan Stjärnans spelare lär ut sin kunnsighet i fotbollsskonsten. De håller korta anföranden omväxlande med att de ger sig på att praktiskt visa sin virtuositet i dribbling, lagspel och skott mot mål. (Storviks IF:s jubileumsbok 1901-1951)

Medlemsresa

TORSDAG DEN 9 JUNI 2005 TILL BOSÖNS IDROTTSINSTITUT OCH STOCKHOLMS STADION

I BUSS SANDVIKEN-GÄVLE-TIERPS KYRKA

Avresa: Sandviken 08.00
Gävle 08.20
Tierps kyrka 09.00

Ankomst: Bosön 10.15

Förmiddagskaffe, rundvandring med besök i idrottshallen, Mästarvillan och 12.15 lunch med buffé, tre varmrätter att välja mellan och kaffe.

Avfärd till Stadion: 13.30

Hemfärd: 15.30-16.00
i Gävle, 17.30-18.00
i Sandviken 18.00-18.25

Resa, kaffe förmiddag och eftermiddag, lunch samt guider

250 KRONOR

Anmälan senast 7 maj till Kaj Annebrant: 026-25 84 96 eller till andra i GHF:s styrelse. Resan är subventionerad med kulturpengar från Sisu Idrottsutbildarna.

Medlemmar med respektive har företräde. I mån av plats får andra följa med. I stort gäller också först till kvarn får plats i bussen.

Kajs e-post: kaj.annebrant@telia.com

Idrottshistoria sedan 1796

Idrottstidningar, media:

- 1874: Tidskrift i gymnastik
1881-1991: Tidning för idrott, åtta sidor, två gånger i månaden
- 1897: Veckotidning
1898: Ny tidning för idrott
1891: Sport (Malmö)
1892: Hjulsport
1894: Start (Göteborg)
1898: Sport (Stockholm) 1900-1920: Nordiskt idrottslif
1920: Första sportsidorna (Dagens Nyheter, sportredaktören David Jonason – Mr Jones)
1925: Vasaloppet i radio (Sven Jerring)
1928: OS i Amsterdam
1947: Rekordmagasinet och Allsport
1954: Provsändning med TV från DM-finalen i ishockey Djurgården-Matteuspojkar
1956-57: 50 timmar sport i TV
1957-58: Sportextra på söndagar (numera Sportspegeln)
1977: Dagliga Sportnytt-sändningar
1990-talet: En stor mängd TV-kanaler sänder idrott nästan dygnet om.

Idrott:

- 1880: Viktor Balcks gymnastikuppvisningar i Paris och London
1895: IFK-föreningar bildas (Idrottsföreningen Kamraterna)
1896: OS i Aten
1901: Nordiska Spelen, vinterspel vart fjärde år till och med 1926
1912: OS i Stockholm
1939: Första Lingiaden i Stockholm (100 år efter Per Henrik Lings död)

Organisationer:

- 1813: Gymnastiska Centralinstitutet i Stockholm (Per Henrik Ling)
1885: Svenska Turistföreningen
1891: Svenska Gymnastikförbundet
1892: Föreningen för Skidlöpningens Främjande
1895: Svenska Idrottsförbundet
1896: Svenska Gymnastik- och Idrottsförbundet (Tidigare gymnastik- och idrottsförbunden)
1897: Centralföreningen för Idrottens Främjande
1903: Svenska gymnastik och idrottsföreningar nasriksförbund (Riksidrottsförbundet 1947)
1929: Arbetarnas Idrottsförbund (tynade bort på 1930-talet)

Idrottshistoria i årtal:

- 1796: Upsala Simsällskap, världens äldsta bestående idrottsförening
1830: Svenska segelsällskapet
1879: Kronsprins Gustaf (Gustaf den V:e) i England, tar med sig tennis till Sverige
1895: Svenska idrottsförbundet (Svenska friidrottsförbundet)
1896: Kronprinsens lawntennisklubb (1907 Kungliga lawntennisklubben)
1900: Svenska velocipedförbundet (Svenska cykelförbundet)
1900: Första stora tennishallen i Sverige, Stockholm
1904: Svenska fotbollförbundet, Svenska fäktförbundet, Svenska golfförbundet
1904: Svenska gymnastikförbundet, Svenska kanotförbundet
1904: Svenska konståkningsförbundet, Svenska roddförbundet
1904: Svenska simförbundet, Svenska skridskoförbundet
1908: Tennishall i Gävle
1909: Svenska atletikförbundet
1909: Bowling, första bowlinghallen i Sverige, Stockholm
1918: Svenska lekförbundet (Svenska handbollsförbundet 1930)
1919: Svenska boxningsförbundet (nio föreningar, tre senare)
1920: Svenska brottningsförbundet (45 föreningar)
1923: Svenska ishockeyförbundet
1925: Svenska bandyförbundet
1930: Svenska bowlingförbundet
1901-1926: Nordiska spelen, vintersporter

SM första gången:

- 1896: Fri idrott, Helsingborg
1905: Simning, Stockholm
1910: Längdskidor, Härnösand
1920: Boxning, Stockholm
1922: Ishockey, första SM-finalen
1924: Fotboll, allsvensk serie med tolv lag
1925: Nordsvenska- Mellansvenska- och Västsvenska distriktsmästerskap i brottning
1931: Bandy, allsvenska serier
1934/35: Handboll, första allsvenskan (sex lag)

Nya medlemmar:

Lars Bohlund, Bergsgränd 1, 802 51 Gävle
Hans Endahl, Björkhagsgatan 24 C, 811 30 Hofors
Olle Engborg, Gruvgatan 12 B, 812 30 Storvik
Bertil Eriksson, Tegelvägen 4 C, 791 35 Falun
Sune Gustafsson, Brunnsgatan 81, 802 51 Gävle
Jorma Heinonen, Lövängsvägen 33, 811 62 Sandviken
Ulf Kriström, S. Skeppsbron 14 B, 802 80 Gävle
Ove Lund, Borgvägen 33, 813 35, Hofors
Bengt Sjöblom, Östra Parkgatan 5, 813 30, Hofors
Jan-Olov Sundqvist, Korta vägen 4, 806 48, Gävle

Föreningar:

Gefle IF Friidrott, Andersbergsvägen 4, 802 63 Gävle
Valbo AIF, Valbo Sportcentrum, 818 30 Valbo
SAIK Bandy, Box 51, 811 21 Sandviken

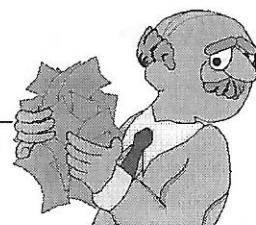
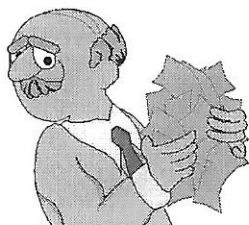
Förbund:

Gästriklands Cykelförbund,
Västerled 142 B, 811 50 Sandviken
Gästriklands Fotbollförbund,
S. Kansligatan 11, 802 52 Gävle

Gästrik-Hälsinge Golförbund,
Daniel Tilas väg 4, 811 92 Sandviken
Gästriklands Innebandyförbund,
c/o Gästriklands Idrottsförbund,
S. Kansligatan 11, 802 52 Gävle
Gästriklands Seglarförbund,
Box 454, 801 06 Gävle
Gästriklands Simförbund,
c/o Ingrid Mikaelsson, Brunnsviksvägen 69, 818 43 Valbo
Gästriklands Skidförbund, Sjöviksv. 17, 810 22 Årsunda
Nedre Norra Bilsportförbundet,
c/o Suzanne Larsson, Magasinsvägen 3 B, 823 30 Kila-
fors
Nedre Norra Motorcykel & Snöskoterförbundet, c/o Jan
Lundström, Hamngatan 23 B, 811 61 Sandviken.

Men vi vill ha flera medlemmar!

Enskilda, föreningar, specialdistriktsförbund och företag!
Vår tidning utkommer två gånger varje år, i april och no-
vember. Vi ordnar idrottskaféer och är en resurs
om Er förening vill ha råd om jubileum, bokutgivning el-
ler nostalgikvällar.

Kassörens ruta:

Våra mål är...

att i Gästrikland väcka och underhålla intresset för idrottshistoria och med hjälp av artiklar, intervjuer och videoinspelningar dokumentera det aktiva och ledare, idrottsföreningar utträttat genom åren

Vi har omkring 280 medlemmar – enskilda, föreningar och specialdistriktsförbund. Men även företag och kommuner är välkomna. Vi är efter drygt 15 års verksamhet en bra resurs när det gäller råd, fakta och arrangemang.

Vårt medlemsregister

Vid en genomgång den 7 mars saknades medlemsavgifter från 26 enskilda, 11 föreningar och tre förbund. Vi tror på att flertalet av dessa glömt att betala in årsavgiften, kanske inte sett det inbetalningskort som bifogades medlemsbladet 2004 nummer 2 i november.

Är du osäker på om du redan betalat – Ring gärna undertecknad!

Gästrikidrottens Historiska Förening
Att. Rune Holmgren, Furuvägen 27, 812 31 Storvik
Telefon: 0290-108 64. GHF:s postgirokontonummer: 81 60 67-3
Vår sekreterare: Bo Nordlund, Strömsborgsvägen 8, 802 66 Gävle

Medlemsavgift/år: Enskild medlem 50:-, förening 100:-, förbund/företag 200:-
Du får vårt medlemsblad i april och november och vi ordnar årligen en medlemsresa.

Vi är en av ett 30-tal i Sverige

Vi är en av ett 30-tal idrottshistoriska föreningar i landet och samarbetar med de i Dalarna, Hälsingland och Uppland. Vi är med på landsomfattande konferenser vartannat år. År 2004 fanns vi med bakom bildandet av ett idrottshistoriskt riksförbund i Sverige.

Vi vill ha flera medlemmar!

Enskilda, föreningar, specialdistriktsförbund och företag!

Vi ordnar idrottskaféer och är en resurs om Er förening vill ha råd om jubileum, bokutgivning eller nostalgikvällar.